KU LEUVEN

Evaluatie van het financieringsmechanisme van de werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs

Commissie onderwijs
Vlaams Parlement
25 juni 2015

Structuur

1. Doelstellingen/onderzoeksvragen
2. Methodologie
    1. Macro
    2. Steekproef
3. Resultaten
    1. Impact van de hervorming voor de inrichtende machten
    2. Ongelijke startsituatie scholen
    3. Aanwendingsbeleid schoolbesturen
    4. Aanwendingsbeleid scholen
    5. Evaluatie hervorming door scholen

1. Onderzoeksvragen

1. Wisselwerking verhoogde werkingstoelagen en andere financieringsbronnen van scholen

2. Oordeel van scholen en schoolbesturen over het nieuwe financieringsmechanisme

3. Besteding van de werkingsmiddelen binnen scholen

4. Oordeel van stakeholders over de besteding van de werkingsmiddelen

2.1 Methodologie - Macro

- Data
  - Leerlingendatabank Bao en SO
  - Gegenereerde werkingsmiddelen (vestigingsplaatsen)
  - Ontvangen werkingsmiddelen (inrichtende machten)

- Analyse op niveau van de inrichtende machten
  - Geen informatie over verdeling middelen door inrichtende machten over scholen
  - GO!: schoolbesturen
  - Vergelijking 2007-2008 en 2008-2009
  - Aparte analyse voor BaO en SO

2.2 Methodologie - Steekproef

- Geen bevraging naar exact cijfermateriaal m.b.t. diverse inkomstenbronnen en uitgavenposten op schoolniveau

  => inschatting van impact van mechanisme op gedrag van stakeholders, schoolbeleid en onderwijskansen

  - Kwalitatief
    - verkennende gesprekken, pilot in 2 scholen
    - Case studies (n=20; 1/3 BaO; 2/3 SO)

      ⇒ Diepte-interviews met diverse stakeholders per school
  - Kwantitatief: Bevindingen toetsen/valideren
    - Light survey bij schooldirecteuren
      - Steekproef : 272 BaO + 646 SO
      - Finale respons : 92 BaO + 210 SO
    - Survey bij gemeentebesturen (n=86 / 54 met eigen school)

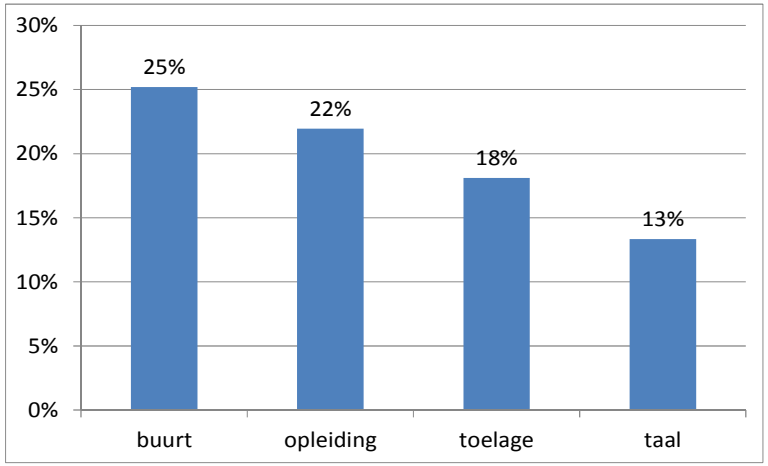
2.2 Methodologie - Steekproef

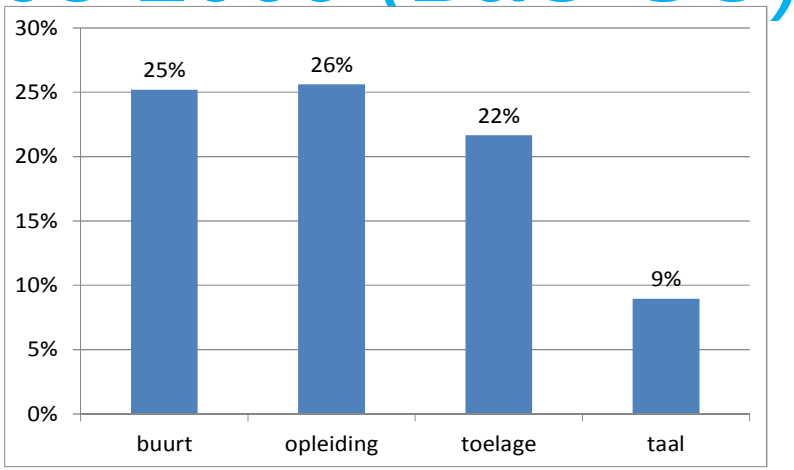
- Strata doorheen kwalitatief en kwantitatief onderzoek
- Binnen BaO en SO representatieve steekproef volgens indicatoren :
  - Net: 3 strata
  - Verstedelijkingsgraad: 4 strata
  - Schoolgrootte: 3 strata
  - % aantikkende leerlingen op opleiding moeder: 3 strata
  - % aantikkende leerlingen op thuistaal: 3 strata
  - Omvang bestuur: 3 strata
  - Mix aanbodstructuur SO: 5 strata
- Steekproef is representatief voor populatie

3.1 Impact van het nieuwe systeem op niveau van inrichtende machten

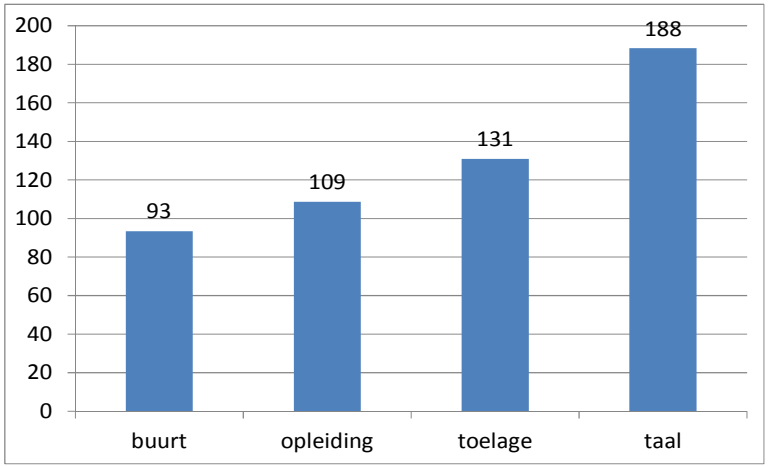
KU LEUVEN

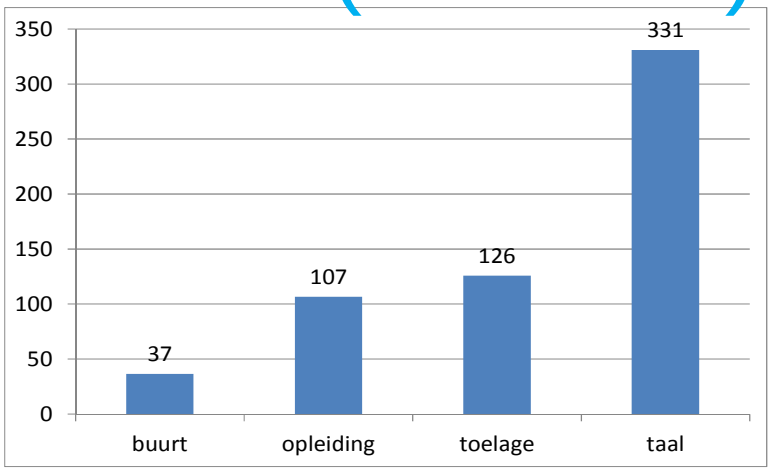
Aantikkende lln 2008-2009 (BaO-SO)

Puntenwaarde 2008-2009 (BaO-SO)

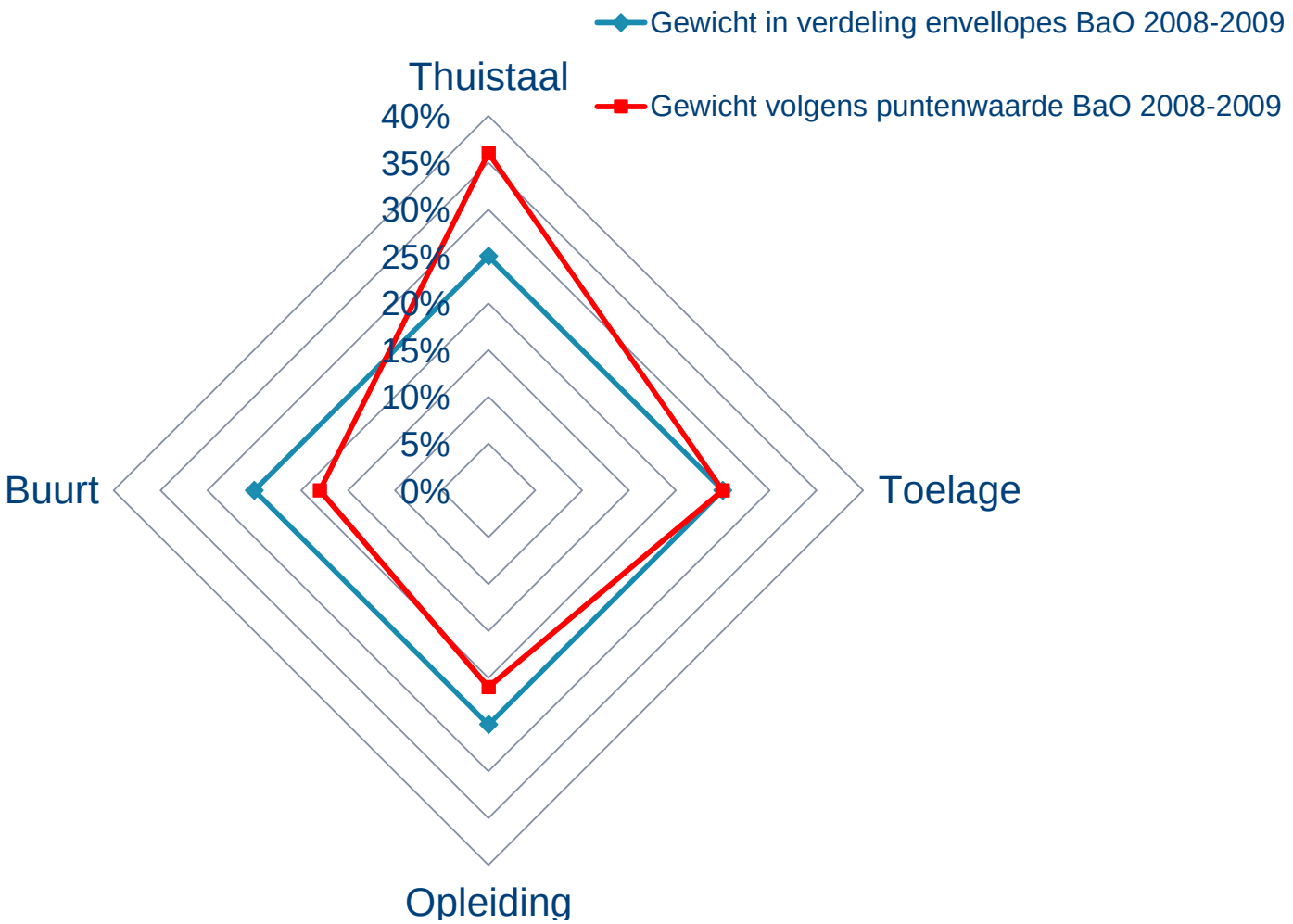

Grote verschillen in bedrag per leerling naar kenmerk: hoogste bedrag voor taal

In SO genereert een “taal”- leerling meer dan een “opleiding-toelage-buurt” leerling

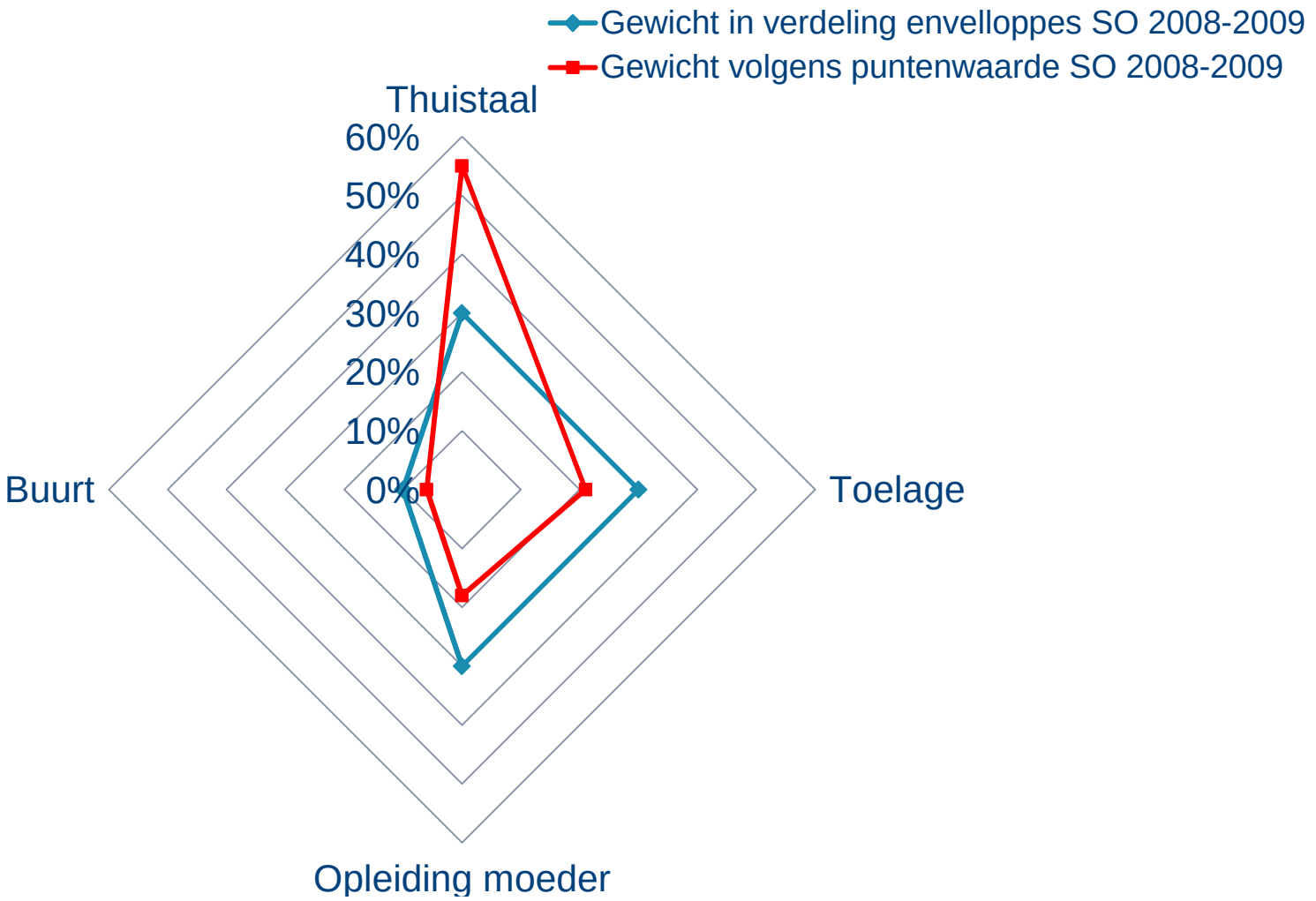
Aantikpercentage Bao per inrichtende macht

Aantikpercentage BaO 2008-2009=
0.36* pct taal+ **0.25*** pct toelage +**0.21*** pct opleiding +**0.18*** pct buurt

KU LEUVEN

Aantikpercentage SO per inrichtende macht

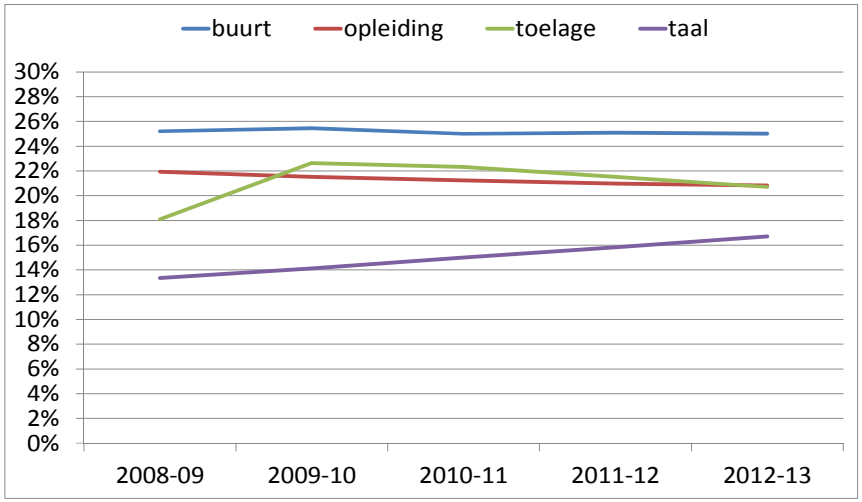

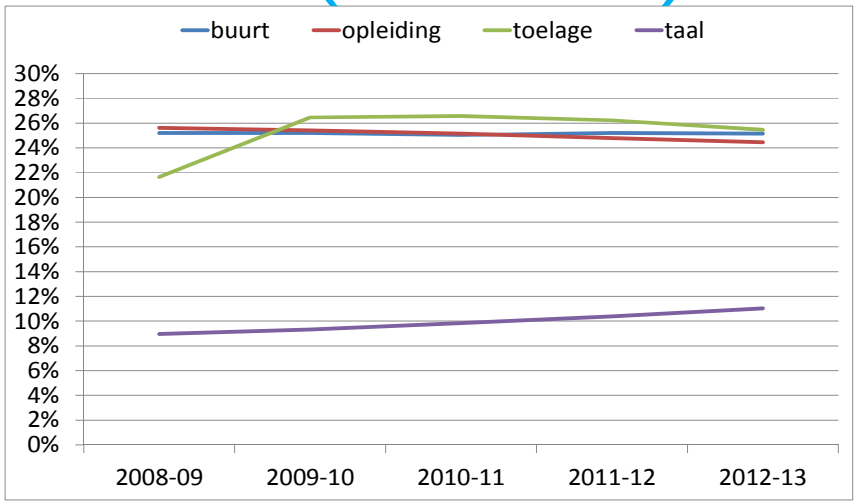
Aantikpercentage SO 2008-2009=

0.55* pct taal+ **0.21*** pct toelage +**0.18*** pct opleiding +**0.06*** pct buurt

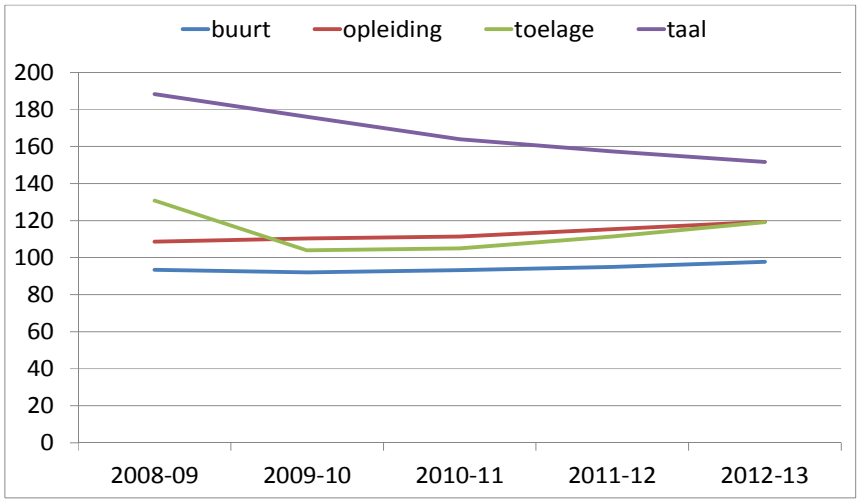
KU LEUVEN

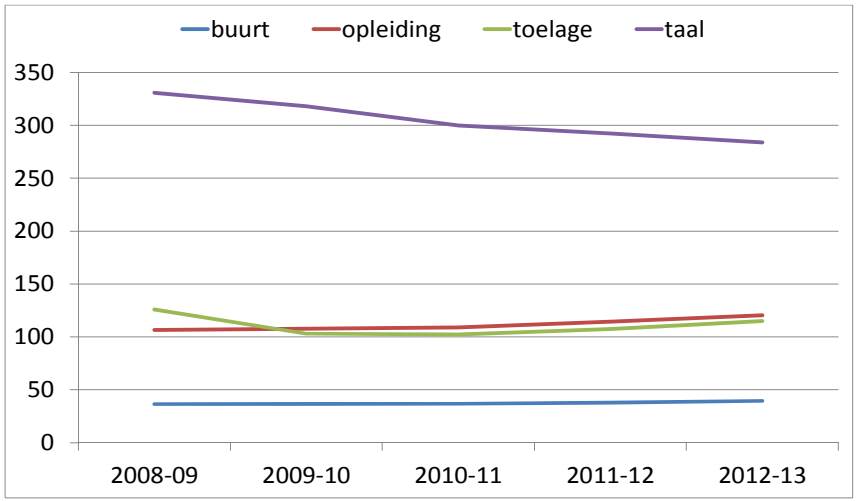
Evolutie aantikkende lln (BaO-SO)

Evolutie puntenwaarde (BaO-SO)

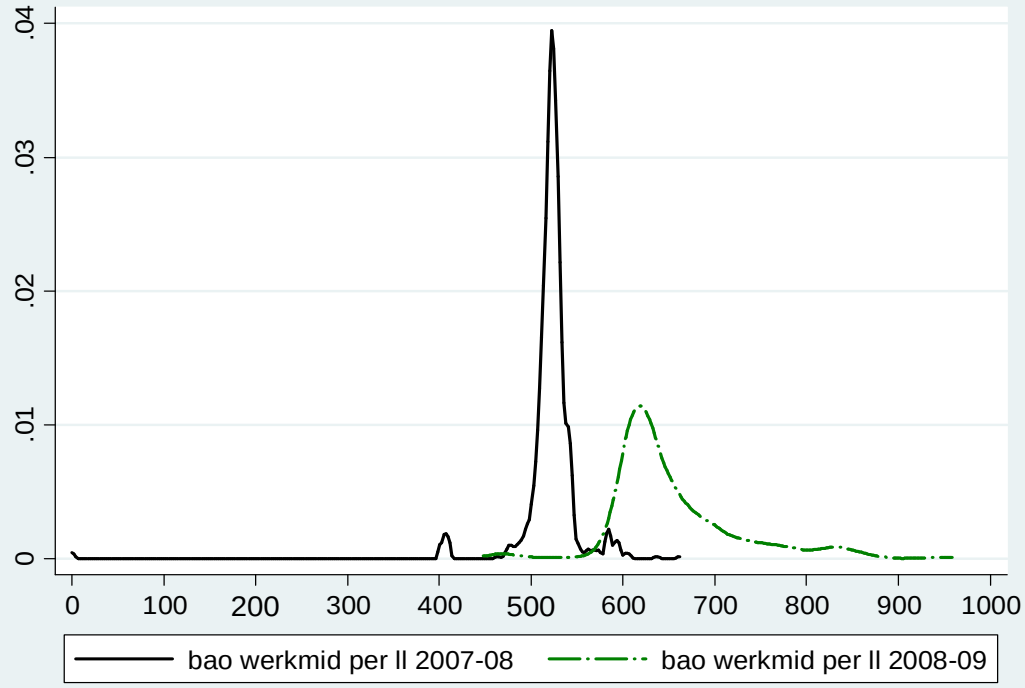

Verschillen in bedragen per leerling naar kenmerk verkleinen doorheen de tijd

KU LEUVEN

Effect hervorming op werkingsmiddelen per leerling Bao per inrichtende macht

Gemiddelde stijging: 132€

Vooral toename van de spreiding

Na hervorming ontvangen inrichtende machten in perc 95 ontvangen 39% meer middelen per leerling dan inrm in perc5

Voor de hervorming was dat 12%

Werkingsmiddelen per ll	n	gemid-delde	mediaan	min	max	Perc5	Perc 95	p95/p5
BaO per ll 2007-2008	898	522	523	403	662	495	552	1,12
BaO per ll 2008-2009	897	654	633	448	958	589	817	1,39

Effect hervorming op werkingsmiddelen per leerling SO per inrichtende macht

Gemiddelde stijging: 112€

Spreiding is NIET toegenomen

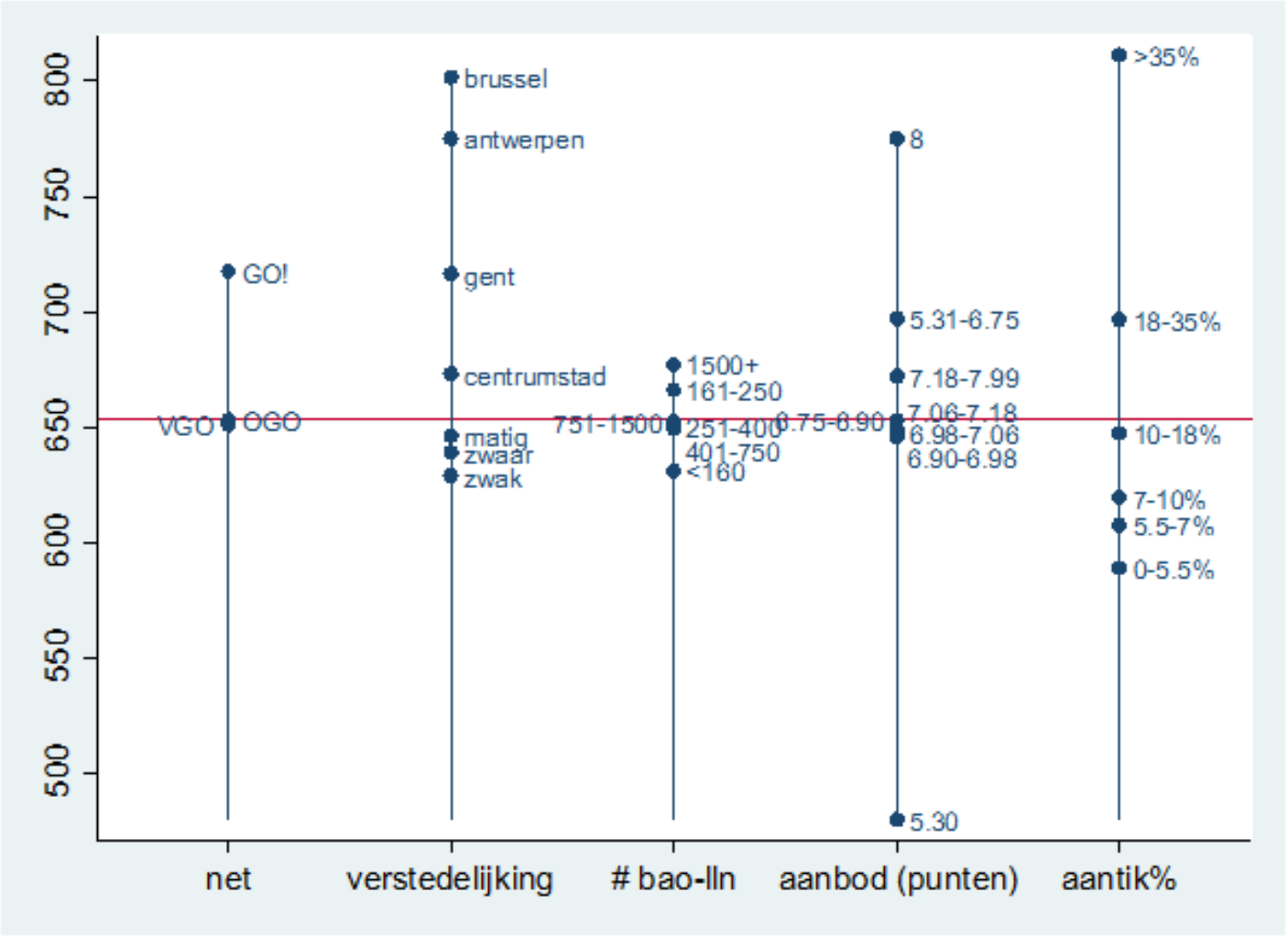
Na hervorming ontvangen inrichtende machten in perc 95 32% meer middelen per leerling dan inrm in perc5

Voor de hervorming was dat 31%

Werkingsmiddelen per ll	n	gemid-delde	mediaan	min	max	Perc5	Perc 95	p95/p5
SO per ll 2007-2008	286	804	785	662	1.117	724	945	1,31
SO per ll 2008-2009	285	916	901	786	1.163	800	1058	1,32

Verdelingseffecten hervorming

werkingsmiddelen per ll per inrichtende macht (BaO 2008-2009)

Aantik% is duidelijk de belangrijkste determinant

Sterke samenhang met verstedelijking

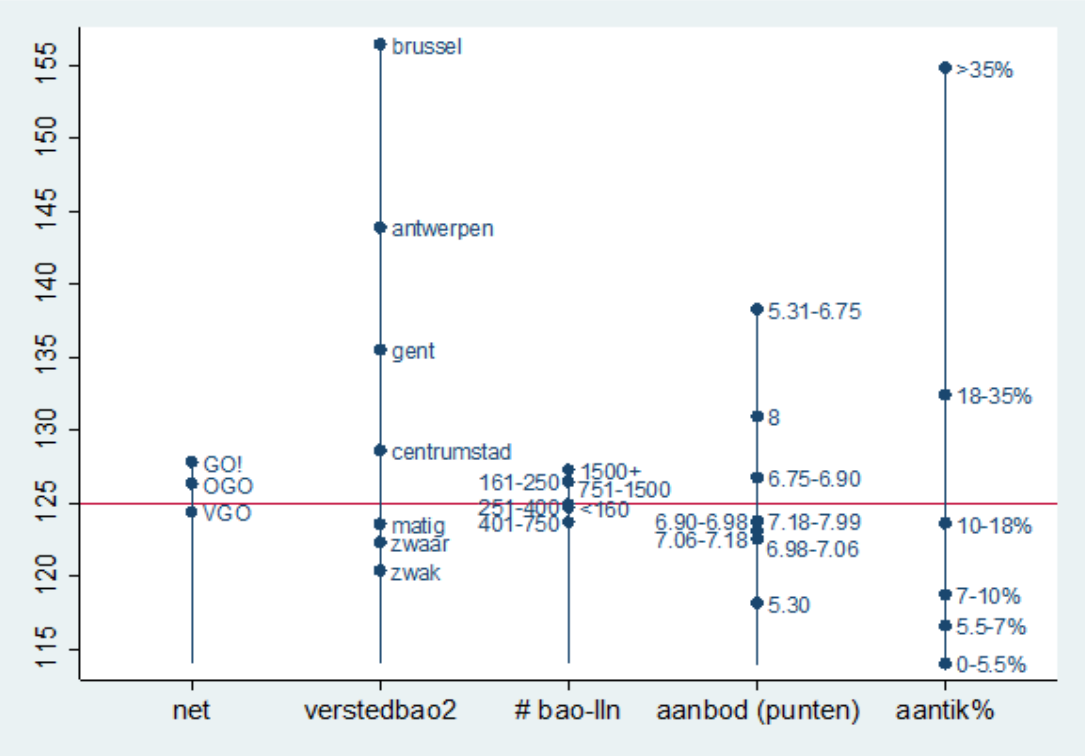
GO! hoogst

VGO-OGO:
Hoger aantik% VGO compenseert voorafname LVB

KU LEUVEN

Verdelingseffecten hervorming

Index toename werkingsmiddelen per leerling per inrichtende macht door hervorming (BaO 2007-2008=100)

Gemiddelde stijging: 25%

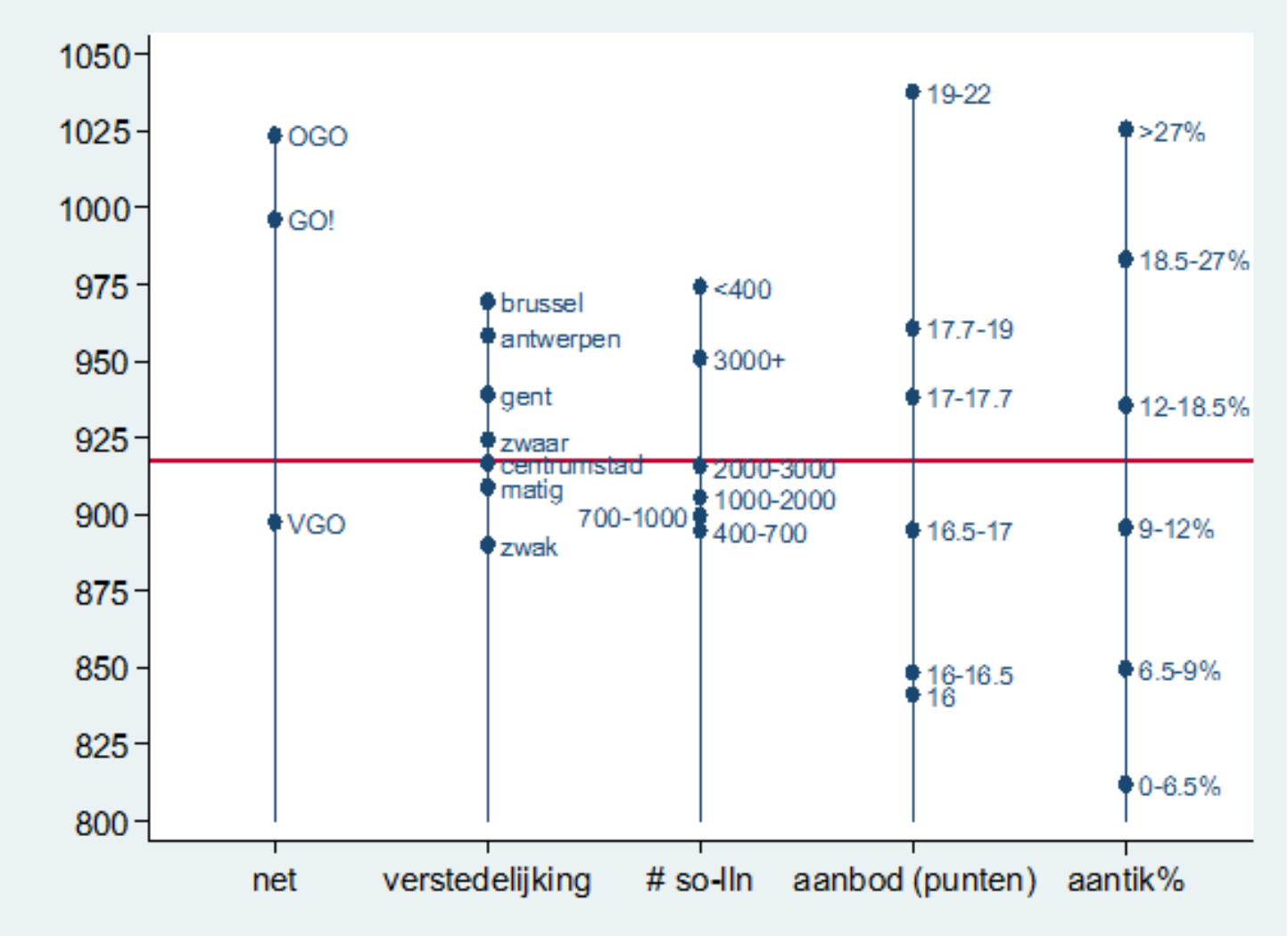
De grootste winnaars van de hervorming staan bovenaan de verdeling in 2008-2009.

Het aantikpercentage is duidelijk de belangrijkste determinant van de toename.

werkingsmiddelen per ll	n	gemiddelde	mediaan	min	max	Perc 5	Perc95
Index BaO per ll 2007-2008	897	100	100	100	100	100	100
Index BaO per ll 2008-2009	897	125,17	121,09	104,95	174,73	113,75	155,84

Verdelingseffecten hervorming

werkingsmiddelen per ll per inrichtende macht (SO 2008-2009)

Aantik% én aanbod als belangrijkste determinanten

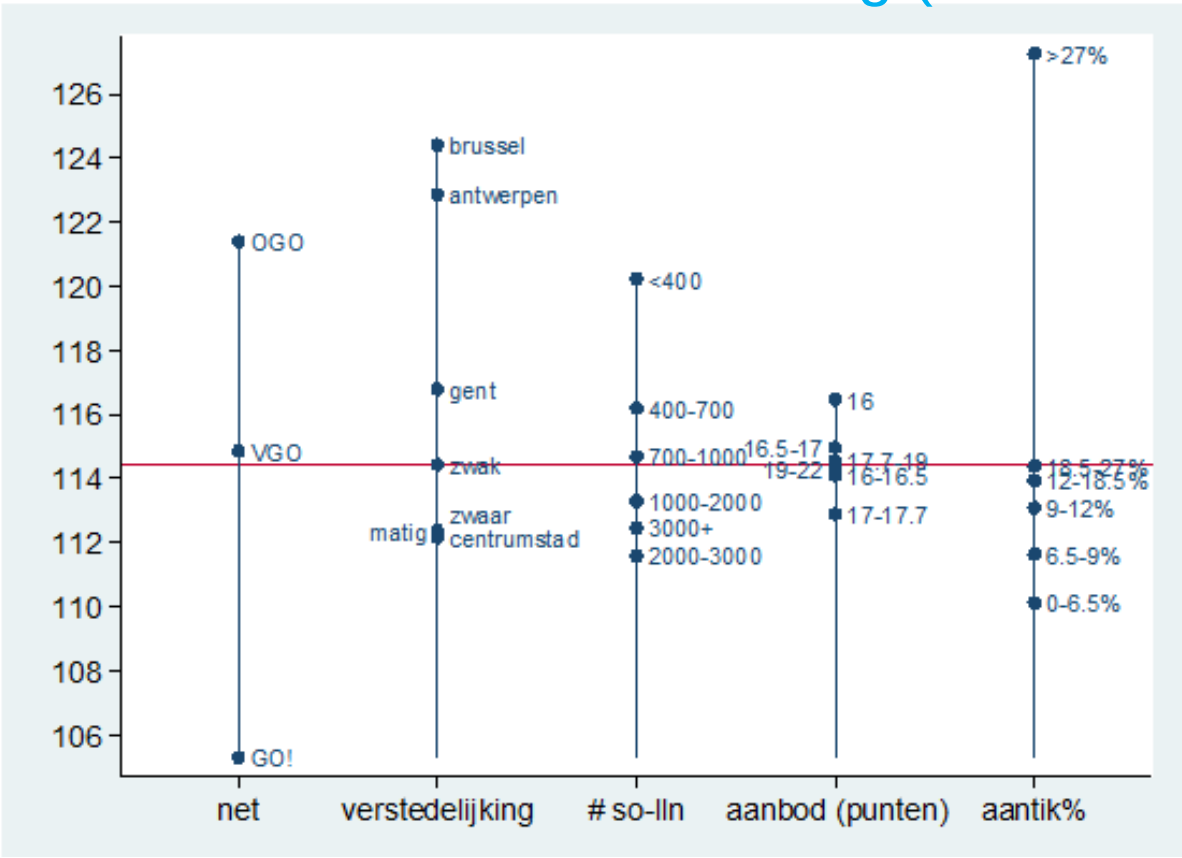
Verstedelijking:
- sterke band met aantik% blijft
- meer pure ASO in centrumsteden

OGO: LVB en aanbod

KU LEUVEN

Verdelingseffecten hervorming

Index toename werkingsmiddelen per leerling per inrichtende macht door hervorming (SO 100=2007-2008)

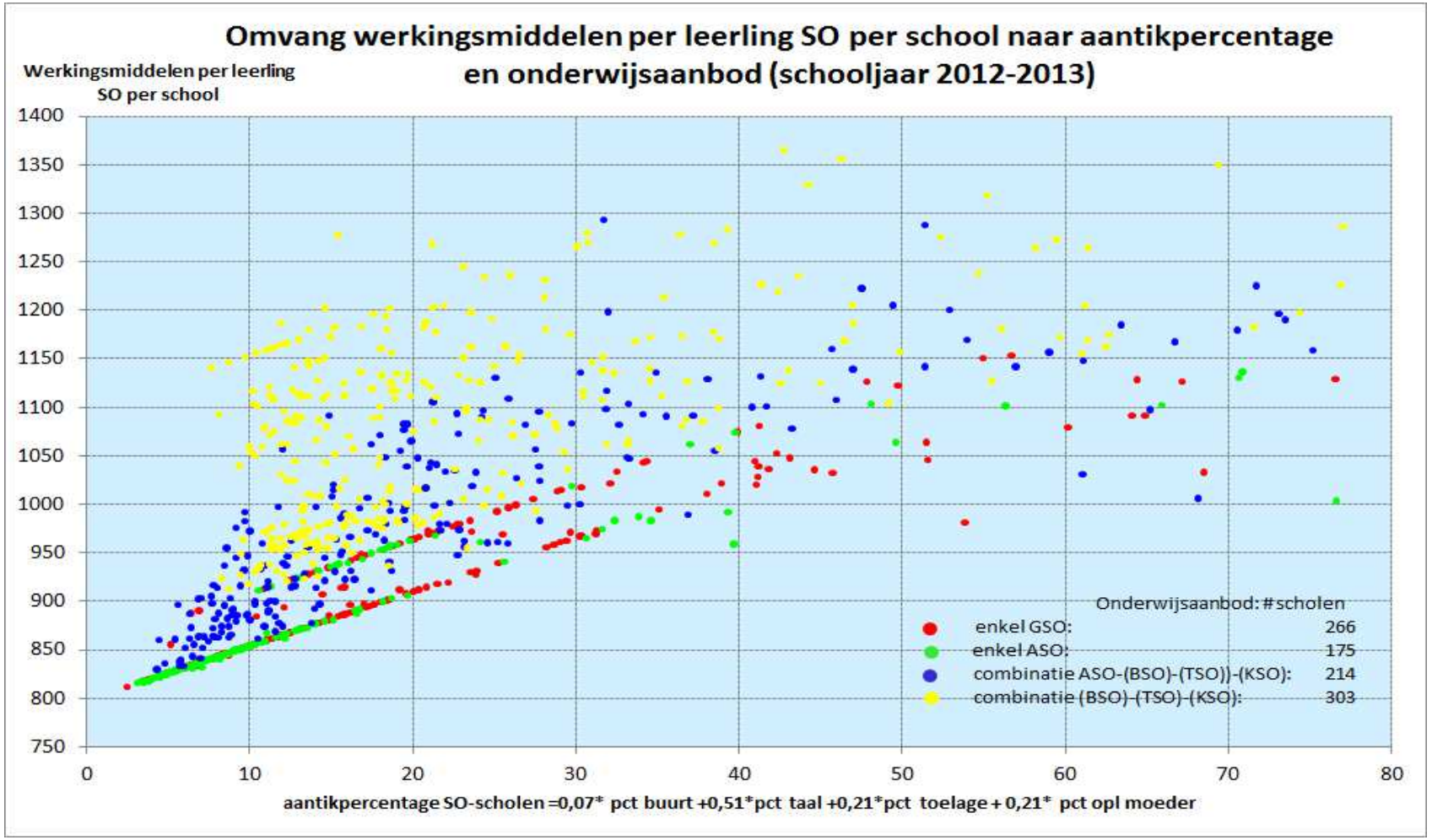
Gemiddelde stijging: 14%

In SO staan de grootste winnaars van de hervorming m.aw. niet altijd bovenaan de verdeling in 2008-2009.

Bv. scholengroepen GO!
- Verlies voor 8 (verdeling transitiefonds)

werkingsmiddelen per II	n	gemiddelde	mediaan	min	max	Perc5	Perc95
Index SO per II 2007-2008	285	100	100	100	100	100	100
Index SO per II 2008-2009	285	114,28	113,04	98,30	156,33	103,19	130,13

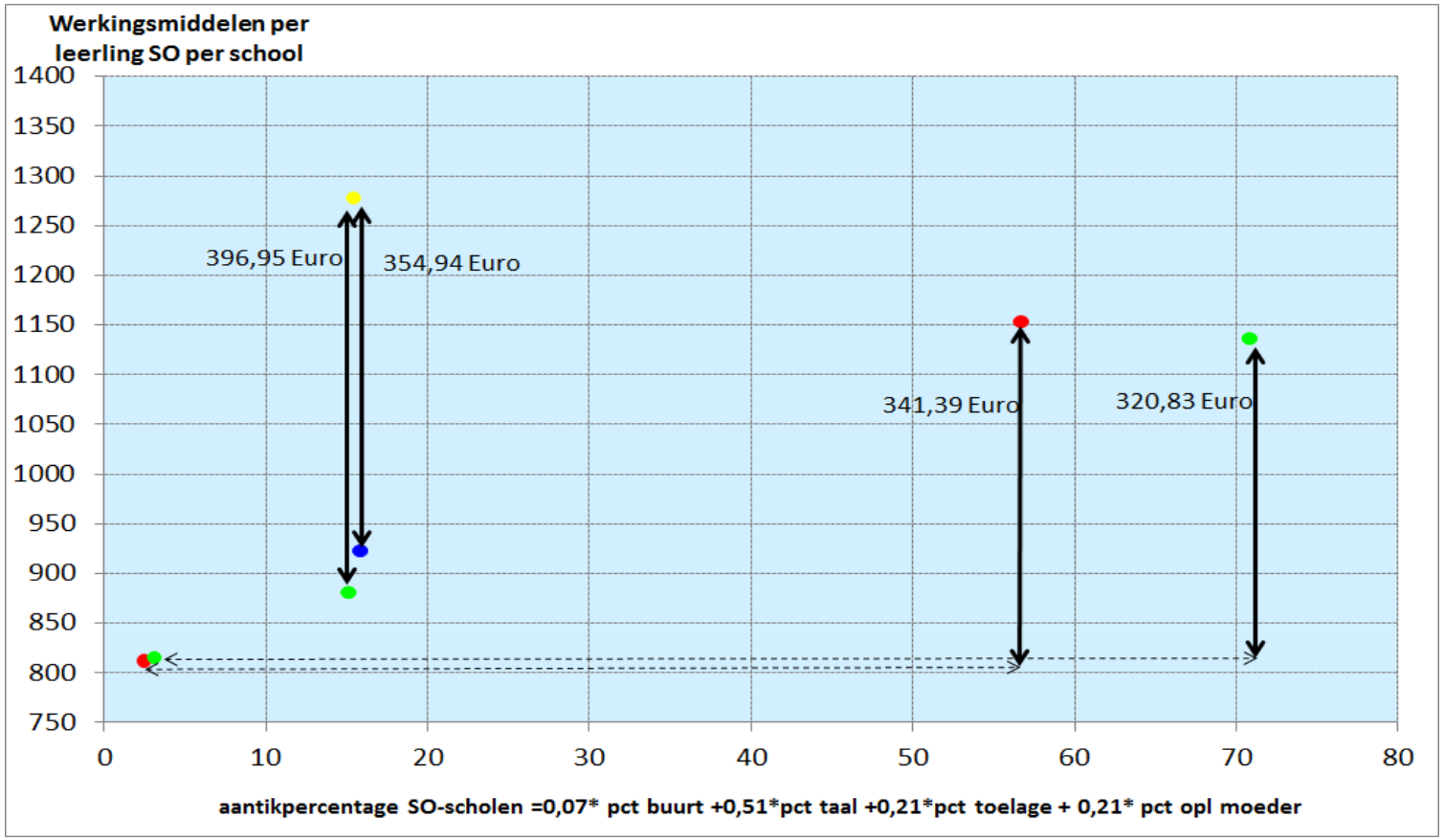
Relatief belang leerlingenkenmerken en studieaanbod

Lineaire relatie tussen het aantikpercentage en de ontvangen werkingsmiddelen.
Duidelijk voor GSO of ASO scholen, positie andere scholen afhankelijk van de exacte aanbodmix
Scholen zonder ASO-richtingen (geel) bevinden zich gemiddeld hoger dan scholen met ASO-richtingen (blauw) en hebben ook vaker een hoger aantik%

KU LEUVEN

Relatief belang leerlingenkenmerken en studieaanbod

Maximale verschillen tussen scholen met zelfde aanbodstructuur maar met verschillen in aantikpercentages.

Verschil GSO scholen €341 (aantik 2,5% vs 57%) // verschil ASO scholen €321 (aantik 3% vs 70%)

<

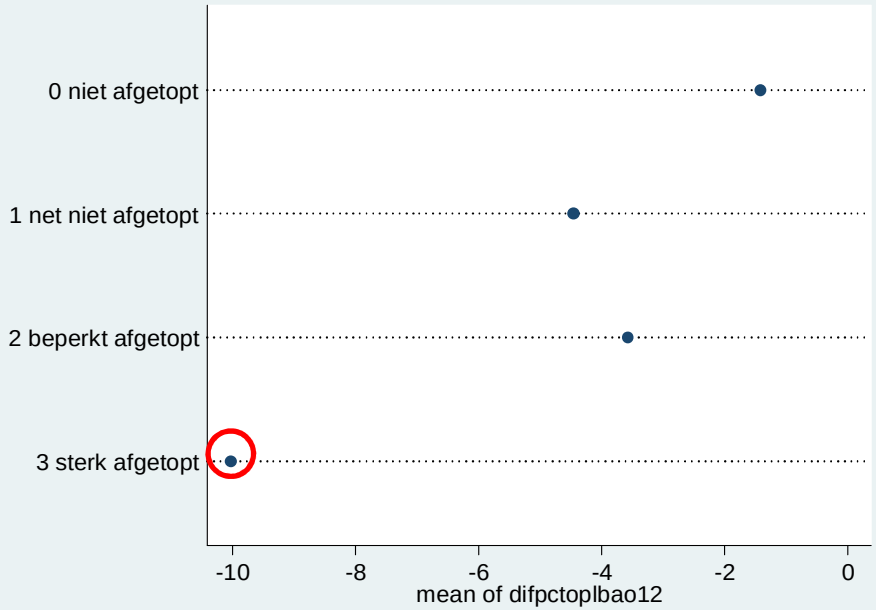
Maximale verschillen tussen scholen met gelijk aantikpercentage (15%) maar met verschillen in aanbodstructuur

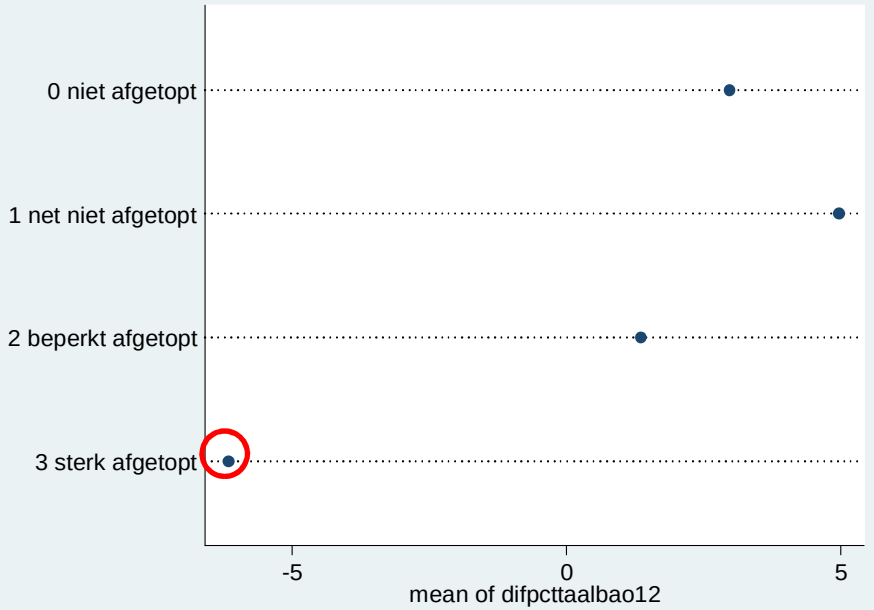
Verschil school TSO-BSO bovenbouw en school ASO bovenbouw €397 // en ASO-TSO bovenbouw €355.

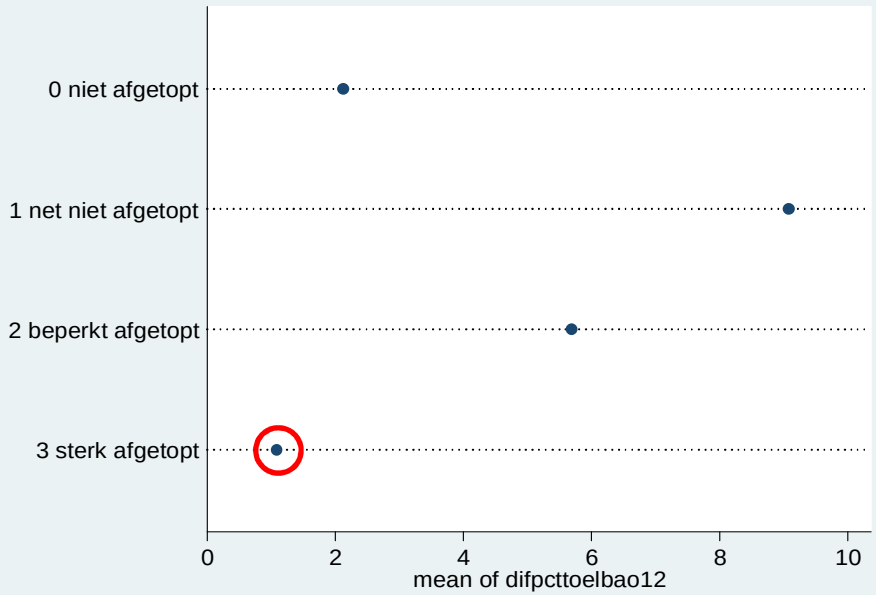
Effect van aftoppen

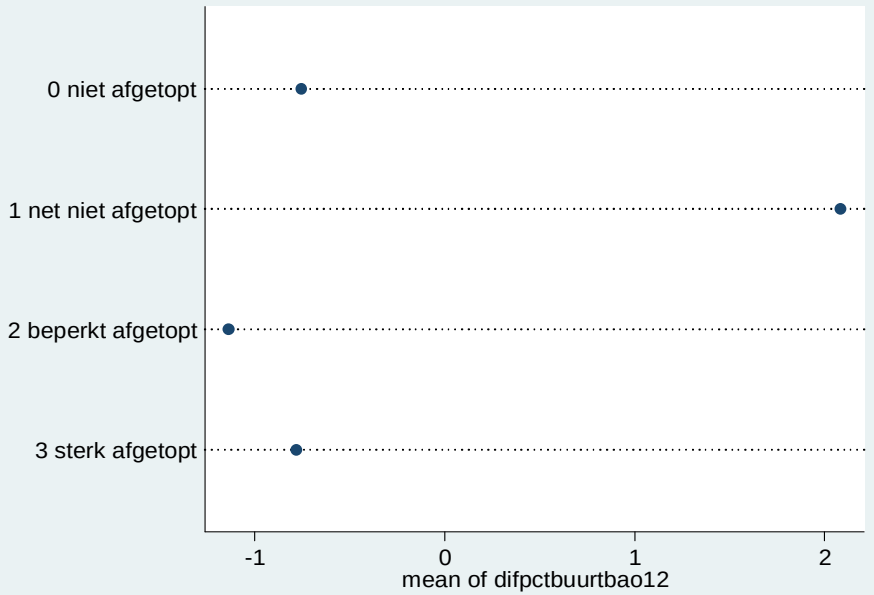
op aandeel aantikkende leerlingen op financieringskenmerken BaO

opleiding moeder taal toelage buurt

Over percenten en bedragen

Tabel 33 uitgaven en leerlingenbijdragen in % van de werkingsmiddelen						
		leerlingen-bijdragen	verbruikte goederen & grondstoffen	didactisch materiaal	leerlingen-activiteiten	andere uitgaven
ses-laag	<7%	51%	23%	11%	20%	46%
ses-midder	7-15%	35%	15%	11%	17%	57%
ses-hoog	>15%	29%	14%	11%	13%	62%

andere uitgaven
administratiekosten en diverse werking (inclusief vervoer)
terreinen en gebouwen
nutsvoorzieningen en energie
personeelskosten
afschrijvingen gebouwen
overige afschrijvingen
financiële kosten

Tabel A uitgaven in Euro's (basisscholen, gelijke schoolgrootte)									
	werkings middelen	leerlingen	ses-bedrag	leerlingen-bijdragen	ses+ leerling-bijdragen	verbruikte goederen & grondstoffen	didactisch materiaal	leerlingen-activiteiten	andere uitgaven
ses-laag	142500	250	8550	72675	81225	32775	15675	28500	65550
ses-midden	170500	250	17050	59675	76725	25575	18755	28985	97185
ses-hoog	203750	250	36675	59088	95763	28525	22413	26488	126325

Tabel B uitgaven in Euro's per leerling (basisscholen, gelijke schoolgrootte)									
	werkings middelen	leerlingen	ses-bedrag	leerlingen-bijdragen	ses+ leerling-bijdragen	verbruikte goederen & grondstoffen	didactisch materiaal	leerlingen-activiteiten	andere uitgaven
ses-laag	570	250	34	291	325	131	63	114	262
ses-midden	682	250	68	239	307	102	75	116	389
ses-hoog	815	250	147	236	383	114	90	106	505

3.2 Ongelijke startsituatie scholen

Ongelijke startsituatie scholen

- Basisfinanciering stelt scholen in ongelijke mate in staat om reguliere kosten te dekken

- Welke scholen lopen meer risico?
  - Eénpitters
  - Kleine scholen (dalend aantal leerlingen)
  - Scholen met gebouwen in slechte staat
  - Scholen in plattelandsgemeenten
  - KSO-TSO-BSO-scholen: dure richtingen, minder kapitaalkrachtige ouders
  - Basisscholen met weinig administratieve omkadering

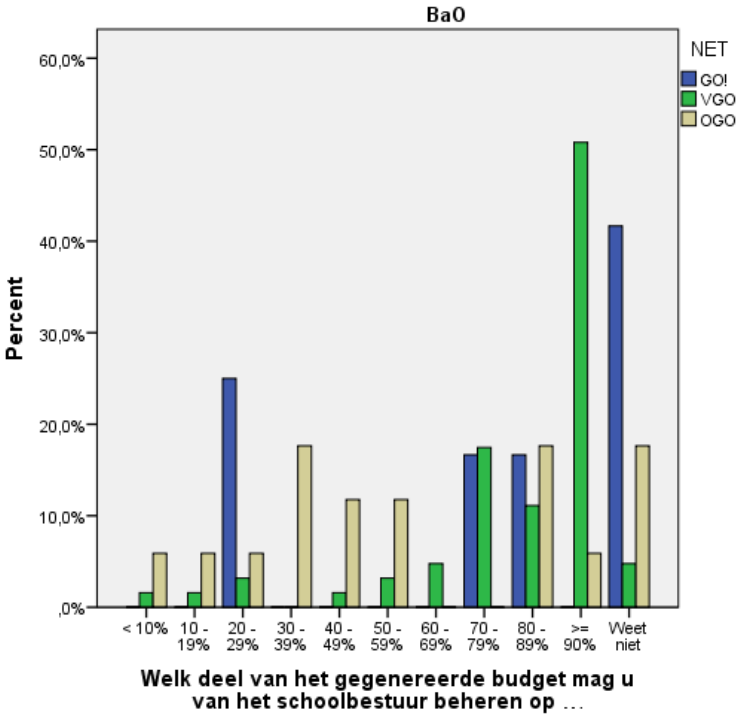
- Schoolbesturen fungeren als buffer

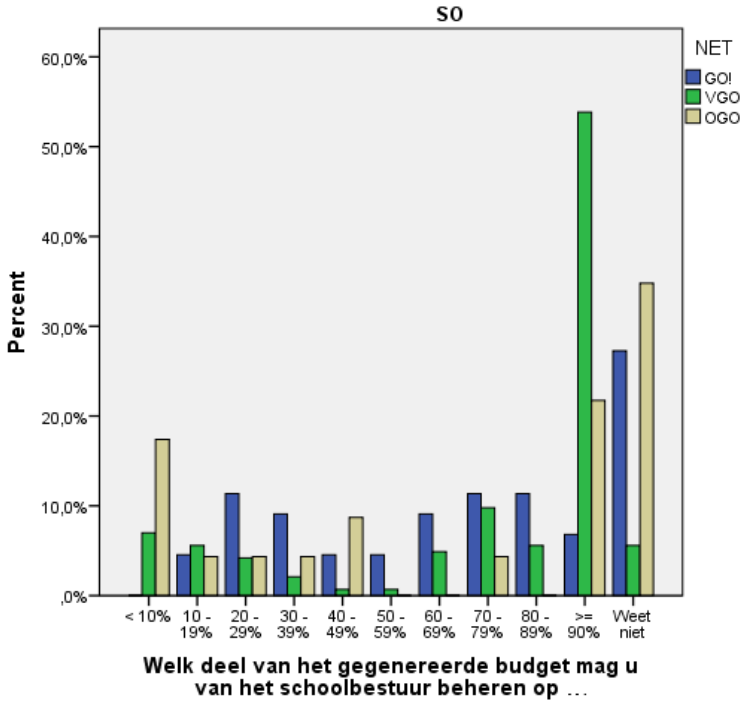
3.3 Aanwendingsbeleid schoolbesturen

Aanwendingsbeleid schoolbesturen

Algemene bevindingen:

Het VGO stort bijna het gehele bedrag dat de scholen genereren door naar de scholen. OGO en GO! doen dit minder

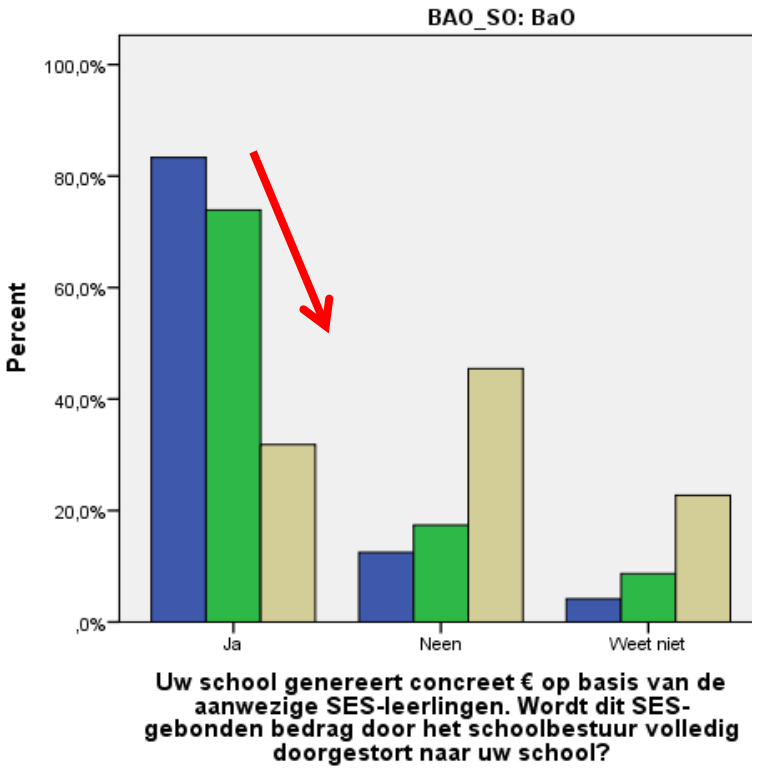

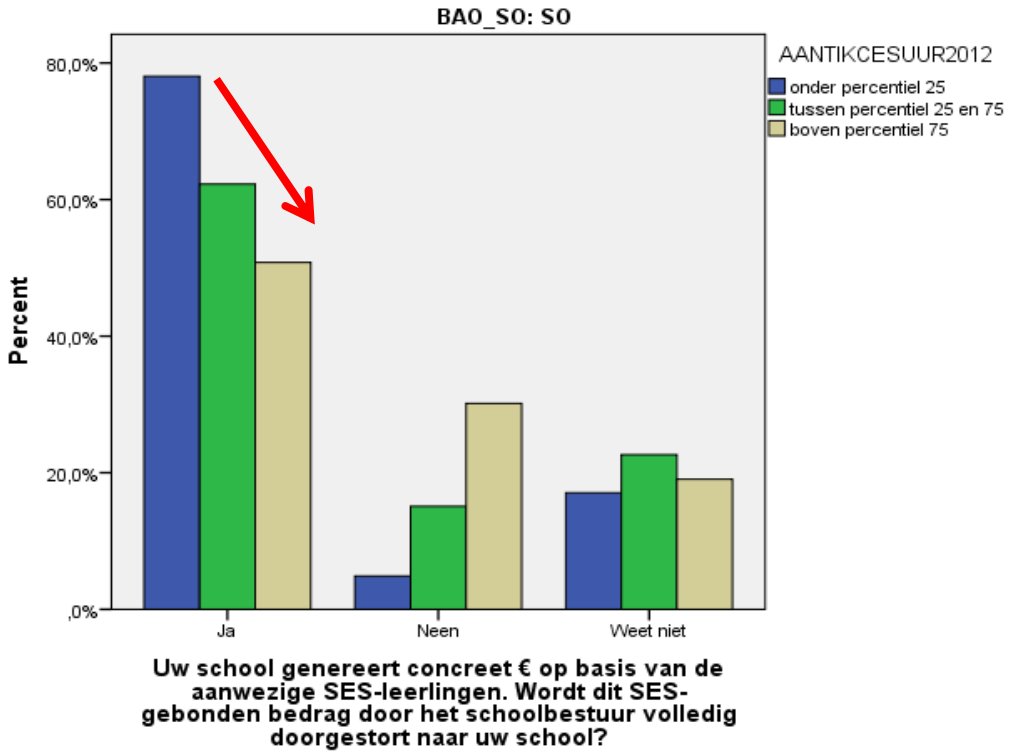

KU LEUVEN

Aanwendingsbeleid schoolbesturen

- Scholen die meer middelen genereren obv hun aantikkende leerlingen, geven minder aan dat ze dit volledige bedrag doorgestort krijgen van het schoolbestuur

KU LEUVEN

Aanwendingsbeleid schoolbesturen

Verklaringen voor algemene bevindingen

- *Grootte schoolbestuur verklaart niet alles*
- *Verdelingsbeleid*: denken vanuit individuele school of vanuit geheel?
- *Aanwezigheid professionele structuur*:

Dit leidt vaak tot sterk centraal beheer van het schoolbestuur

- *Invloed achterliggende principes bij verdeling*?

Optimaal kunnen inspelen op lokale context - Solidariteit –Rationalisatie en efficiëntie gericht op kostenbeheersing – Veiligheid

- *Invloed invoering financieringsdecreet?*

Aanwendingsbeleid schoolbesturen

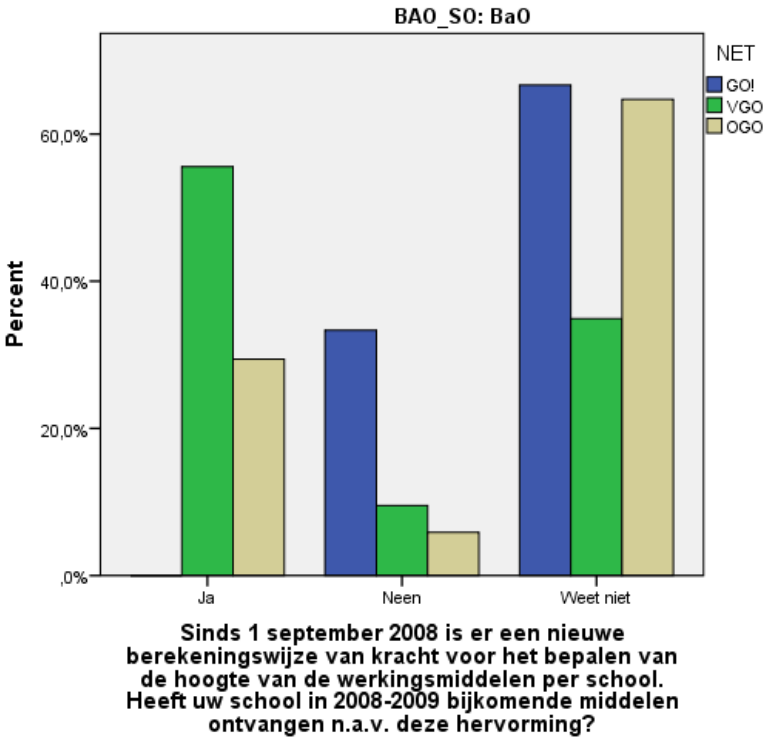
- Het schoolbestuur draagt vooral (een deel van) de kosten voor verzekeringen, verbouwingen en herstelling of onderhoud van de gebouwen
- OGO en GO! schoolbesturen dragen meer kosten dan VGO

	NET		Energie	Water	Verzekeringen	Verbouwingen	Herstellingen, onderhoud	Poetsen	Personeel	Telefonie/internet	ICT	Meubilair	Geen, de school maakt zelf alle onkosten	Andere
BaO	GO!	(n=12)	,33	,33	,67	,58	,58	,50	,33	,17	,17	,08	,08	,00
	VGO	(n=63)	,27	,25	,43	,46	,38	,24	,38	,27	,32	,25	,37	,00
	OGO	(n=17)	,76	,71	,71	,71	,76	,88	,47	,65	,47	,59	,06	,00
	Totaal	(n=92)	,37	,35	,51	,52	,48	,39	,39	,33	,33	,29	,27	,00
SO	GO!	(n=44)	,34	,27	,52	,55	,30	,32	,36	,11	,14	,07	,18	,00
	VGO	(n=143)	,27	,27	,36	,43	,25	,24	,31	,26	,19	,17	,38	,00
	OGO	(n=23)	,74	,70	,78	,87	,65	,83	,48	,61	,48	,30	,04	,00
	Totaal	(n=210)	,33	,31	,44	,50	,30	,32	,34	,27	,21	,16	,30	,00

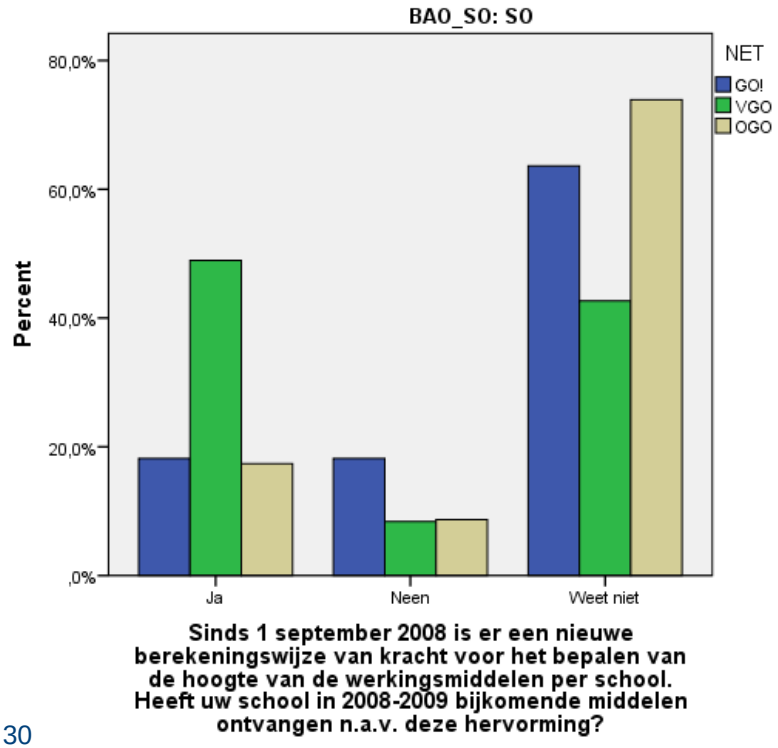
3.4 Aanwendingsbeleid scholen

Aanwendingsbeleid scholen

- Kennis scholen over de extra gegenereerde middelen na de hervorming is vrij laag. De belangrijkste verklaring hiervoor is het beleid van het schoolbestuur.

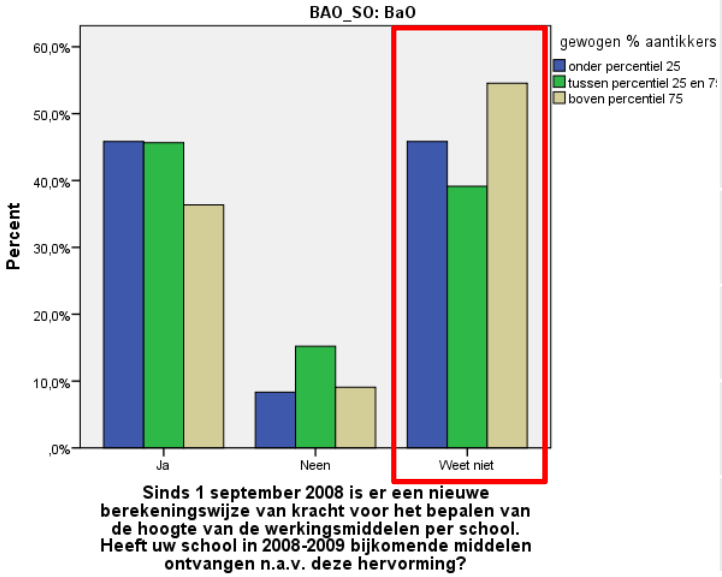

Sinds 1 september 2008 is er een nieuwe berekeningswijze van kracht voor het bepalen van de hoogte van de werkingsmiddelen per school. Heeft uw school in 2008-2009 bijkomende middelen ontvangen n.a.v. deze hervorming?

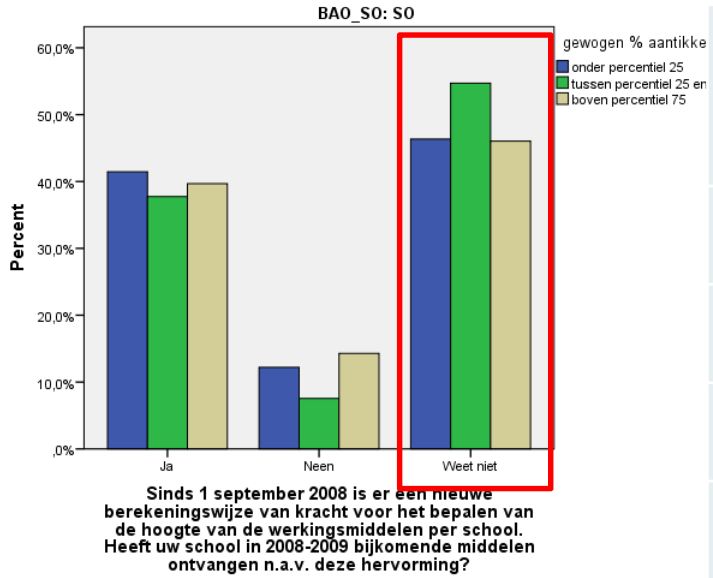

Sinds 1 september 2008 is er een nieuwe berekeningswijze van kracht voor het bepalen van de hoogte van de werkingsmiddelen per school. Heeft uw school in 2008-2009 bijkomende middelen ontvangen n.a.v. deze hervorming?

Aanwending extra middelen

BaO, gewogen % aantikkers		Vervoer en MAF	ICT en didactisch materiaal	Onderhoud, energie en (sparen voor) infrastructuur	Andere
< percentiel 25	Mean	64%	55%	82%	18%
	N	11	11	11	11
tss percentiel 25 en 75	Mean	76%	57%	52%	14%
	N	21	21	21	21
> percentiel 75	Mean	63%	88%	88%	25%
	N	8	8	8	8
Totaal	Mean	70%	62%	67%	18%
	N	40	40	40	40

SO, gewogen % aantikkers		Vervoer	ICT en didactisch materiaal	Onderhoud, energie en (sparen voor) infrastructuur	Andere
< percentiel 25	Mean	0%	53%	82%	0%
	N	17	17	17	17
tss percentiel 25 en 75	Mean	8%	75%	82%	10%
	N	40	40	40	40
> percentiel 75	Mean	12%	80%	68%	12%
	N	25	25	25	25
Totaal	Mean	7%	72%	78%	9%
	N	82	82	82	82

Aanwendingsbeleid scholen: SES-uitgaven

- Minderheid van de scholen: geen specifieke SES-uitgaven

Welke specifieke SES-uitgaven doen de scholen, naar aantikpercentage		Geen	Didactisch materiaal	Sociaal tolken	Inzet van specifiek personeel	Nascholing	Brede school-activiteiten	Andere
BaO	< 25%	33.3%	29.2%	4.2%	12.5%	33.3%	20.8%	0.0%
	> 25 en 75 <	10.9%	65.2%	23.9%	6.5%	60.9%	21.7%	8.7%
	> 75%	9.1%	72.7%	13.6%	4.5%	77.3%	59.1%	4.5%
	Totaal	16.3%	57.6%	16.3%	7.6%	57.6%	30.4%	5.4%
SO	< 25%	26.8%	51.2%	14.6%	9.8%	56.1%	29.3%	9.8%
	> 25 en 75 <	28.3%	34.0%	3.8%	4.7%	63.2%	35.8%	5.7%
	> 75%	12.7%	47.6%	17.5%	14.3%	79.4%	55.6%	7.9%
	Totaal	23.3%	41.4%	10.0%	8.6%	66.7%	40.5%	7.1%

Aanwendingsbeleid scholen: SES-uitgaven

- SES-uitgaven gericht op:
  - wegwerken van leerachterstand
  - remediëring leerstoornis
  - in die zin gekoppeld aan kosten voor zorg- en GOK-beleid van de school

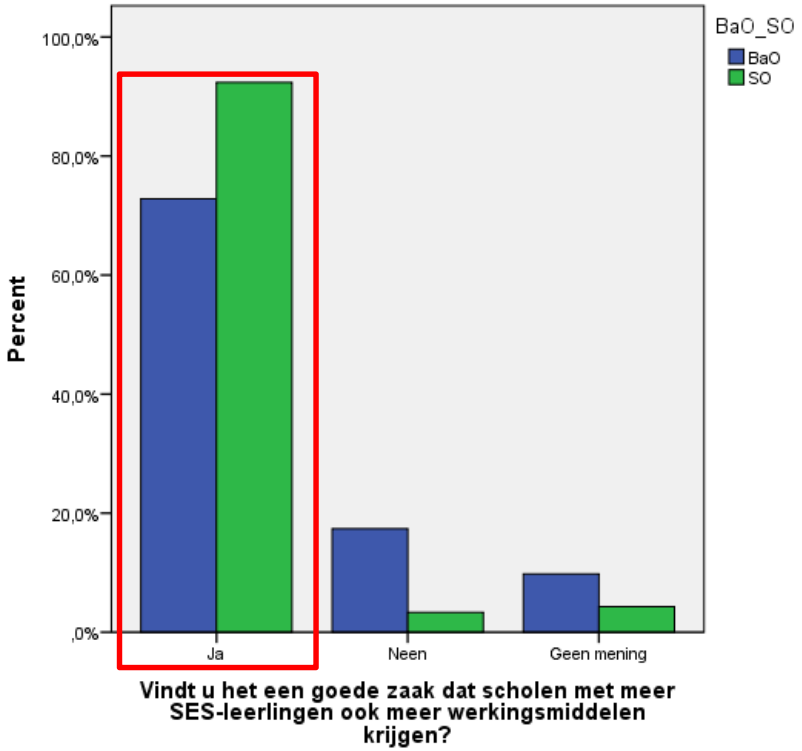
  - Compenseren van onbetaalde schoolfacturen

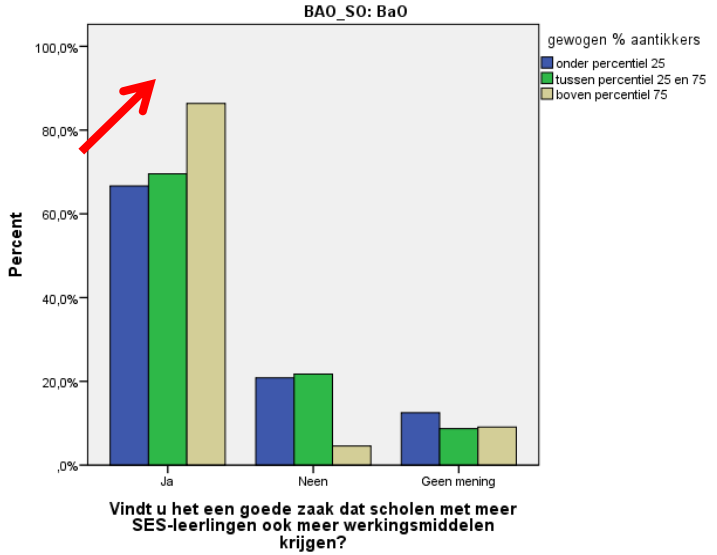
3.5 Evaluatie hervorming door scholen

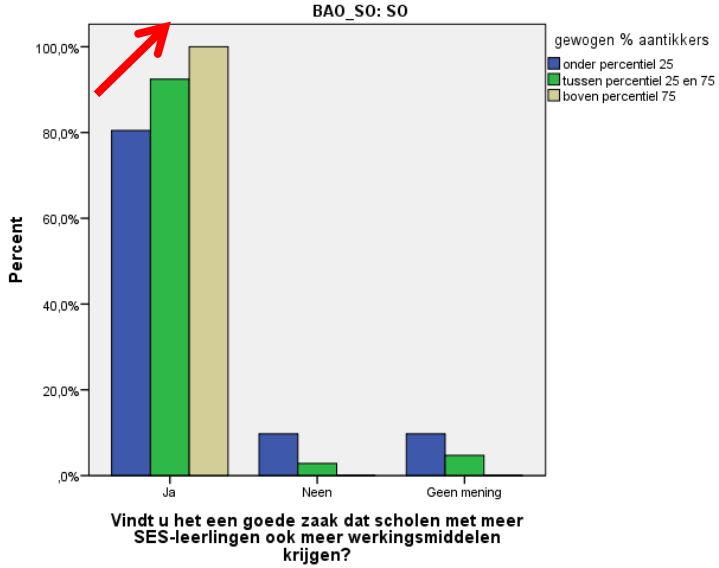

Evaluatie hervorming door scholen

- Groot draagvlak om een deel van de middelen te koppelen aan de leerlingenkenmerken.

Evaluatie hervorming door scholen

- Geen consensus over het al dan niet schrappen van de middelen voor de vakken levensbeschouwing

BaO				SO			
GO!	VGO	OGO	Totaal	GO!	VGO	OGO	Totaal
58.3%	50.8%	52.9%	52.2%	43.2%	47.6%	56.5%	47.6%

Groenez S., Juchtmans G., Smet M., Stevens C. (2015), Analyse van het nieuwe financieringsmechanisme voor de werkingsmiddelen van scholen, Evaluatie van het Financieringsdecreet van 2008: Eindrapport, HIVA-KUL

Eindrapport en beleidssamenvatting:http://hiva.kuleuven.be/

Bedankt voor uw aandacht.